

în premieră

Iarna bobocilor

Iarna n-o prea aștepti. Vine ea singură. Dar Iarna bobocilor lui Petre Sălcudeanu și Mircea Moldovan o așteptam toți, cei care aplaudaserăm Toamna... lor de acum câțiva ani. Și ca întotdeauna când te duci cu sacul prea mare... Dar s-o luăm cu începutul: veseliul generic, animat de Florica Vintilă, rezumă în gaguri spirituale, pe care le-ar putea invidia filmul, tot story-ul Iernii. Lansează vizual, fără să se mai sprijine pe replică și grimase, ideile scenariului. Idei multe și importante despre satul contemporan, idei când mai grave (lipsa brațelor de muncă), când mai amuzante (matriarhatul comunei sau peșcheriile doctorului Melior), când mai amărui (teama Silviei de a nu rămâne fată bătrână din cauza fluctuației de cadru). După prologul inspirat, cu găinușe alergând, cu umbrele și lasso-uri să-și recupereze partenerii, după vocea comentatorului (Octavian Cotescu) ce lămuiește misterul celui «unde vă sînt băbații, dragelor?» tunat de Varvara (Draga Olteanu-Matei) în ședința cu femeile, plonjăm într-un decor solemn filmat, antipatic, care taie orice dispoziție spre glumă. Și aici începe drama din această comedie. Comedie despre Vișorence, despre chiulul celor câțiva băbați rămași să ducă greul muncitorilor de... iarnă. Apare o nepotrivire flagrantă între replicile de duh, între farsa pe care o pregătește satului pseudo-profesoara de greacă, ajutată de entuziasmul milităroasei Varvara și al sfiosului agronom (Constantin Diplan) și tratarea plastic-cinematografică, o tratare ternă, scortioasă, repet — antipatică. Comical situații, al tipurilor, al detaliului scenografic (cînd există) nu sînt servite (aproape) niciodată de mișcarea aparatului, de unghiul de filmare, de iluminarea decorului sau de coloana sonoră. Un scenariu consistent ca probleme agrar-contemporane cerea în primul rînd un anume firesc și vioiciune a tratării, un minimum de inventivitate comică și în decupaj nu numai în replică, cerea gaguri de film, nu doar calambururi literar-teatrale (cu excepția citorva îngroșări întimplătoare, replica lui Petre Sălcudeanu are culoare și nerv, dar conține numai pe ea filmul își interzice orice aport de spirit). N-aș vrea să-l supăr pe Mircea Moldovan, care la prima lui comedie găsisse tonul sincer, naturalitatea și verva atrăgătoare, sau pe Ion Marinescu, operatorul care a mai dat cite ceva valabil în imaginea

de film. Dar aici nu se mai simte deocult efortul lor de a găsi cheia realist-spirituală adecvată genului; dispare cu totul aerul acela proaspăt și degajat care să dea senzația de viață și nu de inventar tehnico-agricol. Dispare simțul ambiantei, al aceluși dute-vino al satului care ne impresionase în Toamna... Aici din motive tehnice pe care le cunoaștem noi, dar nu și spectatorul, (lipsa zăpezii pentru exterioare, de pildă) avem de a face cu un sat confecționat la Buftea, fără ieșiri și intrări pe ulițe, retras în el ca într-o cutie fără rezonanță, o Iarnă... asezonată cu citeva vederi generale din regiunea Brașov. Scenariul reia personajele principale din Toamna în situații noi. Dar o dată declanșată situația, nu se preocupă și de soarta comică a eroilor. Nu mai inventă și gagul, efectul de care vorbeam la început. Noua ipostază a băbațului Varvarei, Toderas, fostul președinte al gospodăriei, astăzi pe funcție de bucătar și dacădă, prilejuiește lui Marin Moraru citeva bune momente de haz conjugal (discuțiile cu Varvara) și extra-conjugal (dialogul cu agronomul, în grajd). Draga Olteanu-Matei (Varvara) are în scenariu partea leului. A leoaicei care își apără unitatea cooperativei, gîndindu-se zi și noapte la viitorul ei (planul de însănătoșire agricolă, cu sere, pomicultură și porcicultură). Dar năduful ei comic funcționează ades în gol. Cu excepția citorva parteneri pe măsură (concepți ca atare în scenariu și susținuți cu haz de interpreți), care-î țin isonul comic (Marin Moraru, Sebastian Păpăian, Monica Ghiuță, Ileana Iurciuc, Constantin Birliba) replicile ei se izbesc de atmosfera glacială, academică filmată, mohorîtă sală de interminabile ședințe. Spirituală și inteligentă, Monica Ghiuță găsește cheia personajului ei, Silvia, care își ia drept arme de seducție clătitele și papricașul. Farmecul și dezinvoltura lui Constantin Diplan îmbogățesc tiparul cam incert al agronomului cochet. O tristețe contrastant cu farsa pe care o declanșează, aduce reporteriei de televiziune acrită Carmen Galin. Mai aproape de hazul buferut de o asemenea farsă, Nae Gh. Mazilu, în dublă ipostază: omul cu coprșelul și smecherul ce fructifică peșcheriile primite de doctorul Melior (susținut de Virgil Ogășanu cu o ironie corectă și alt). Florina Cercel și Constantin Birliba dau sevă și culoare pierchii comice: Despina — tractoristul Tiberiu. Repetindu-și doar replica sa de duh din Toamna bobocilor: «și ce

băbații frumoși eram noi, măi Toderas, mai ales eu», Vasile Nițulescu ne trezește și nouă nostalgii: «unde sînt, baciule, toamnele de odinioară?».

Alice MĂNOIU

Scenariul: Petre Sălcudeanu. Regia: Mircea Moldovan. Imaginea: Ion Marinescu. Decoruri: arh. Adriana Păun. Costume: Florentina Ileana Mircea. Muzica: Paul Urmuzescu. Sunetul: Ing. Bujor Suru. Montaj: Adina Georgescu Obrocea. Cu: Draga Olteanu-Matei, Marin Moraru, Constantin Diplan, Monica Ghiuță, Ileana Iurciuc, Nae Gh. Mazilu, Emil Hossu, Sebastian Păpăian, Carmen Galin, Virgil Ogășanu, Florina Cercel-Petrian. O producție a casei de filme numărul Unu. Director: Ion Bucher. Film realizat în studiourile Centrului de producție cinematografică «București»

Regăsire

Fără nici o îndoială, noul film al regizorului Ștefan Traian Roman are o bază pe cât de atrăgătoare pe atât de valoroasă: un caz din viață. Atrăgătoare, pentru că viața, cu poveștile ei tulburător adevărate, exercită dintotdeauna o puternică fascinație asupra noastră; valoroasă, pentru că nicăieri ca-n viața puterea exemplului nu funcționează cu o mai mare eficacitate. Asupra acestui caz au lucrat trei scenariști. Un om de televiziune, Anca Arion, un om de specialitate în «cazuri de viață», Gheorghe Kobu, și dramaturgul Dorel Dorian. Sigur că este greu de spus ce, sau cât s-a pierdut sau cîștigat pe drumul de la viața la film, în mod cert și vizibil efortul scenariștilor s-a concentrat pe o construcție de maximă încărcătură sentimentală. Efortul acesta vine, probabil, dintr-un raționament foarte logic; dacă avem de-a face cu o poveste care trăiește prin și din sentimente — sentimentul matern, sentimentul de vinovăție, de teamă, de responsabilitate, de dragoste — atunci ele, sentimentele, trebuie să fie legea acestui film. Și sînt. Numai că, în felul acesta, ceea ce ar fi trebuit să fie «puterea exemplului», se pierde. Filmul se păstrează, conștiincios, în limitele unei pledoarii frumoase, pentru sentimente frumoase. La rîndul său, regizorul a sprijinit în răspuneri această concepție, a îmbogățit-o, i-a luminat toate suprafețele, i-a pus în funcțiune toate mecanismele. Începînd cu cel vizual, imaginea deci, semnată de Marian Stanciu, o imagine frumoasă cu măsură, și tandră cu sobrietate, expresivă

și vie și foarte atentă la stările sufletesti ale personajelor, continuînd cu muzica semnata de Gabriel Mărgărit, simplă, și din nou cu supunere, creație de emoție sentimentală, și sfîrșind cu distribuția. O distribuție bună, de «capete de afiș» și actori de prestigiu, menită să acopere toată gama de sentimente conținută în scenariu. Violeta Andrei, cu căldură și vibrație, mamă, în egală măsură victima unei greșeli din tinerețe și a unui calcul meschin, și perfect opusă imaginii unei mame egoiste, ambițioase, calculate, mama fostului iubit, interpretată cu mare dezinvoltură de Margareta Pogonat; Florin Piersic, personificarea sentimentului de dragoste și înțelepciune, în rolul soțului, un Florin Piersic fără zîmbetul atât de iubit, dar cu un plus de pondere actoricească și, opus lui, Emil Hossu, dragostea din tinerețe, personificarea sentimentului de vinovăție complică, personaj incert, alunecos, cu răbufniri rare de luciditate amară; Colea Răutu, aspru și cald cu măsură și fermecător ca ori de cite ori i se încredințează roluri de muncitor și tată de familie; Valeria Seciu, cu eleganță prezentă într-un rol microscopic de tinărsotie parladă-excelentă, Gilda Marinescu și Ioana Ciomirtan, din nou în gama tandră a personajelor calde pozitive și, în fine, eroina-mobil al întregii povești, Carla Niculescu, Irina, fetița părăsită fără știre și regăsită printr-un hazard trist, apariție scurtă, dar care, cu certitudine, va rămîne în memoria spectatorilor, pentru că în fața ochilor ei mari și puțin trîști, fixați cu gravitate asupra celor două mame, se vor vărsa calde și imperioase cele mai multe lacrimi. Pentru că Regăsire este un film la care se va plînge. Se va plînge ca la poveștile de viață nefericite, în care «el» și «ea» s-au iubit, dar au fost despărțiți, pentru că o mamă... pentru că o situație... se va plînge ca la poveștile adevărate în care o femeie naște un copil, dar copilul acela nu ei îi va spune mamă, ci alteia, se va plînge ca la poveștile cu oameni buni și cumsecade care se îmbrățișează și se sărută și își spun cu ochii în lacrimi: «imi pare bine că te-am cunoscut». Se va plînge, deci, în fața vieții.

Nu este prima oară, în mod sigur nu este nici ultima. Dar, de fiecare dată, în fața acestui fel de plîns, arta filmului face un pas înapoi. Uneori cu respect. Alteori cu invidie. Alteori doar cu umilință.

Eva SÎRBU

Scenariul: Anca Arion, Gheorghe Kobu, Dorel Dorian. Regia: Ștefan Traian Roman. Imaginea: Marian Stanciu. Decoruri: Victor Tapu. Costume: Marilena Șerbănescu. Muzica: Gabriel Mărgărit. Cu: Violeta Andrei, Margareta Pogonat, Emil Hossu, Colea Răutu, Florin Piersic, Valeria Seciu, Constantin Guriță, Mircea Șepilici și Carla Niculescu. O producție a Casei de filme Unu. Director: Ion Bucher. Producător delegat: Beno Mero-vici. Film realizat în studiourile Centrului de producție cinematografică «București».

Pentru Patrie

Filmul dedicat celor care s-au jertfit pentru cucerirea independenței statului român modern — film realizat în regia lui Sergiu Nicolaescu, la Casa de filme Trei — are una dintre cele mai bogate și mai prestigioase distribuții întrunite vreodată pe genericele noastre: Amza Pellea, Mircea Albulescu, George Constantin, Emanoil Petruț, Sergiu Nicolaescu, Alexandru Dobrescu, Silviu Stănculescu, Colea Răutu, Draga Olteanu-Matei, Iurie Darie, Horațiu Mălăele, George Mereuță, Emil Hossu, Ileana Popovici, Valentin Plătăreanu, George Motoi, Ilarion Ciobanu, Constantin Diplan, Adina Popescu, Ion Dichiseanu, Cornel Coman, Ion Marinescu, Mircea Bașta; în total 204 actori și 80 actori-cascadori.

Fotografii de Ileana MUNCACIU

